

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Državopravna premissljevanja. *)

„Imperio imperium, regnis regnum.“

I.

Preobraženje izbornega reda za državni zbor — „volitvena reforma“ — daje povod k naslednjim člankom. —

„Državni zbor“ je svoje predloge kroni izročil, „gospodska zbornica“ v kratkem dá svoj votum in krona bode imela na izbor: to reformo ali potrditi ali pa zavreči. Jaz se nikakor ne prištevam onim, koji v politiki verujo v čudesa nihi sem privrženec fatalizmu, po kojem vse tako priti mora, kakor se bečkim centralistom senja. Med zaključenjem važnih političkih prestrojenj in med izvršenjem vsekako leže neštevilni, nepregledni in nenadejani slučajji, in bilo to makar od enega tedna, ali celó od enega dne do drugega. A tudi kar je faktum, dá se vsaj v političkem življenji — ako ne baš v nestorjeno, barem pak v kaj drugega promeniti. Mene vodi pri tem sestavku premissljevanje o stvari in o bodočnosti, strahi in nadeje zaradi sedanjega položaja so mojemu srcu tuji.

Vprašajmo se najpreje: Po kakem pozitivnem zakonu se je v državnem zboru cislajtanskem „volitvena reforma“ zaključila? — Odgovor nikakor nij določen; kajti z ene strani dá se dokazati, da ima po bivajočih in veljavnih zakonih državni zbor nesumneno (?) pravico k temu, z druge pak stoji, da deželski zbori ravno takó imajo pravico, v državni zbor voliti. Kje je tedaj izključivo pravo, volitveni red za drž. zbor predelovati? — Februarjski patent je gotovo o tem nedoločen; §. 7 daje vsakej deželi pravico, po svojem „deželskem zboru“ poslance v državni zbor „pošiljati“, nasproti pak §. 15 istega zakona o „državnem zastopanju“ pravi, kakó se predstoječi zakon („dieses Grundgesetz“) v državnem zboru smeje „predručati“. Ravno tako patent o državnem zastopstvu govori v §. 7 tudi o „posilnih volitvah“ ter pravico, državni zbor z neposrednimi volitvami dopolniti, samemu „cesarju“ in bodočemu „državnemu zakonu“ (Reichsgesetz) prepušča.

Ta stvar dala bi se še dalje nazaj (na oktobersko diplomu itd.) tirati, ali to nij moj namen; temveč je meni do tega, svoje mnenje o sedanjem, že stvarjenem, če ravno ne končanem položaji s političkega ozira povedati.

Po — denimo da — sankcioniranej volitvene reformi pride vsekako do sklicanja deželskih zborov. Kaj poreko ti k volilnej

reformi? Nedvojbeno bodo nekateri zbori tej reformi pritrdili, odrekáje sebi pravico, v državni zbor izmed sebesposlance voliti; manjšina v istih zborih pak (n. pr. v dolnjeavstrijskem, štajerskem itd.) in pa federalistični deželski zbori bodo proti volilnej reformi gotovo protestovali. Kaj bode nasledek temu? — Sila, neprestane direktne volitve — posilnih potem niti trebalo več ne bode — ter homatije brez konca in kraja. Kajti med posilnimi in direktnimi volitvami je gledé prava deželskih zborov do pošiljanja v drž. zbor očitno velik razloček; prvi zakon samo pogojno, drugi pak končno in za vselej jemlje dež. zborom to pravico.

Tem homatijam dalo se je z vsega početka nevarno želo s tem vzeti, da bi se zakonu o direktnih volitvah bil dodal pristavek, po katerem bi ta zakon imel veljavo samo ondaj, ali pa za one dežele, katere se hoté samovoljno svojej pravici odpovedati. Res, da bi potem dvoji način pošiljanja v državni zbor bival, ali to bi nič novega ne bilo; saj je po posilnih direktnih volitvah v državni zbor in po dosedanjih rednih precedens tega že ustvarjen; dvoji način bi tudi utolažil političko vest marsikaterega državljana, notranjemu prepiru bila bi odvzeta zakonita tla, in svaja v dvojenem pravu pošiljanja bila bi načelno odrezana.

J. P.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. marca.

Federalistični kongres na Dunaji ne da mirovati ustavovercem, napadajo ga kot skrivni parlament, pa si delajo pogum z zabavljanjem proti feudalcem in klerikalcem. V tem pa se je dognala sprava med federalisti in Poljaki ne samo glede političnih uamenov ampak načina, po katerem bode vsa opozicija skupno delala. Poljaki so pri teh razpravah bili zastopani po knezih Jurij Čartorisky in Adam Sapieha, potem po dr. Smolki in dr. Šmarzevskem. Tedaj je zdaj vsa federalistična stranka složna in ako se pomisli, da ona zastopa dve tretjini avstrijskih narodov, mora končno zmagati.

Petero dalmatinskih „izdajica“ v državnem zboru dobiva vsak dan od svojih volivcev ostre nezaupnice za svoje nesramno postopanje. Ljubiša si je dal iz Spleta telegrafirati, da je mestno prebivalstvo z volilno reformo zadovoljno. Zdaj pa je predstojništvo mesta poslalo telegram na Dunaj, da je ona izjava laž, da so vsi Slovani najhuje razžaljeni („indignatissimi“) in javno protestovali v „Narodnem Listu“; samo Italijani so zadovoljni. Tudi iz Boke se piše, da se tam pripravljajo takovi, ki bodo Danilu, Ljubišu in tovarišem izrekli svoje nezaupanje. Ko bi imeli ti možje še količkaj poštenja v sebi, morali bi se takoj odpovedati poslanstvu, pa Danilo in poštenje, to je dvoje.

Na **Ogerskem** se pripravlja minister-ska kriza, katera, če prav se bode dala za sedaj še poravnati, vendar mora zopet čez malo časa nastati. Deakova stranka vidno razpada in samo stari gospod jo s svojo avtoriteto še za silo skupaj drži. Vendar bi tudi njegova beseda o vprašanji povišanja davka proti vseobčni opoziciji ne bila zmagala, ko bi mu ne bil na pomoč priskočil baron Sennyey in pobijal grofa Lonnyay-a. Ves svet se čudi, da Sennyey, o katerem se pravi, da je on bodoči ministerski predsednik, nij pripomagal, ministerstvo zdaj vreči. Kajti ko bi on bil stopil na stran Lonnyaya in tudi govoril proti dovoljenju povišanih davkov, bi se ministerstvo ne moglo držati. Pa kaj bi s tem Sennyay dosegel? On bi moral kot minister stopiti v sitno situacijo ali državno posojilo najeti ali davke povišati. Tedaj bi nanj bila letela vsa nevolja. Kot pravi politikar je torej temu ministerstvu naložil, prazne državne kase kolikor toliko napolniti.

Vnanje države.

Španjska narodna skupščina je v seji 13. t. m. dokončno sprejela predlog o razidu narodne skupščine, katerega je stavil topniški general Primo de la Rivero nasproti predlogom odbora narodne skupščine. V ta odbor so bili voljeni večjidel le radikalcji, ki so pa proti razidu sedanje narodne skupščine, ker vedo, da so potem ob moč. Mislili so zaradi tega podreti Riverov predlog v narodni skupščini, a bili so slabo disciplinirani, nekaj so se pa tudi zbalj ljudstva, ki je nagnječeno stalo pred hišo, v kateri zboruje narodna skupščina, ter klicalo „Viva la republica“ in „Mueran los Radikales“. Zato se je razkadila njihova opozicija.

Angleško ministerstvo Gladstone je vsled zadnjega glasovanja v parlamentu demisioniralo, in kraljica je sprejela odpoved. To je denes najvažnejši politična novica. Gladstone je liberalec, poleg tega prvi finančni ženi, kar jih ima sedaj Anglija, kar je pokazal v svojem večletnem delovanji kot finančni minister. Kot poštenjak je hotel pomagati katoliškim Ircem, katerim se še sedaj po zastaranih naredbah prejšnjih stoletij krivica godi, ker morajo plačevati za protestantske farje in naprave, katerih nikoli niso rabili. A našel je hude nasprotnike v angleških aristokrati in višji anglikanski duhovščini. Ti ljudje so skrbeli za to, da je bil vladni predlog za prevstvarjenje dublinske univerze na podlagi ravnopravnosti z majhno večino treh glasov (287 proti 283) zavržen, akoravno je Gladstone sam v izvrstnem govoru govoril zanj. Zato je poslednji odstopil, in misel je, da ne bode sprejel tako brž kacega ministerstva. Naznanil je svoj odstop v zbornici poslancev, ki je na to za nekaj dni odložila svoje seje, da se kriza reši. Isto je naznanil Lord Granville v gosposki zbornici. Kraljica je poklicala na to glavarja konservativcev, Disraelija, da sestavi novo ministerstvo. Disraeli je zahteval odlog, da se pogovori s svojimi prijatelji, katerih so nekateri še na kontinentu. Skušal bode potem napraviti ministerstvo če bo šlo, ali bo pa odrekel. Na vsak način bode parlament prej razpuščen, nego sicer.

„Reuters Office“ poroča v telegramu iz Berolina, da je angleška vlada naznanila

*) Ker se ta premissljevanja morebiti v marsičem od programa tega lista razločujejo, zato jemlje pisatelj njih moralčno odgovornost na-se. Pis.

nekaterim tujim državam svoj sklep, da hoče podpirati kraljevo portugalsko vlado, ako bi Španjci kaj počeli proti njej. Naznanilo je bilo baje ugodno sprejeto.

Sir Bartle Frère, ki je bil od angleške vlade poslan pred nekaj meseci v Zanzibar na vshodnoafrikanem pobreežji, da se pogaja z ondotnim sultanom zaradi odprave sužnjstva, nij nič opravil ondi, ker so, kakor pravi v nekem pismu od 18. t. m. Turki kar pričo njega pripeljali vsak dan po 200 do 300 ujetih zamorcev na trg. Angleži bodo torej najbrže s silo to počenjanje ustavili.

Dopisi.

Iz Celja 14. marca [Izv. dop.] Dalje časa se že v slovenskih listih nij bralo o reguliranji Savinje — stvar je popolnem potihnila, odkar je pred več leti ljubeznjiva večina štajerskega deželnega zbora odrekla potrebno deželno podporo za podvzetje, katero od leta do leta nujnejše postaje, ker Savinja vsako jesen in spomlad in sploh o vsakem izdatnejšem dežji svoje obrežje prepluje, in je na tak način že veliko poprej plodnosne zemlje odnesla in — kamenje ter pesek zapustila. Vsi koraki ob Savinji ležečih občin in okrajev so ostali brez vspeha, graški deželni odbor je sicer dajal komisijonirati, poročevati, pretresavati itd. — a reguliranje je ostalo nepričeto kamoli izvršeno. Občine in okrajni zastopi ob Savinji so postali nevoljni in se dalje časa nijso več menili za reguliranje svoje reke, dokler jih nij povodenj v zadnji jeseni izdramila. Pripravljajo se torej novi koraki za izvršenje reguliranja Savinje. Že je nek geometer one kraje, katerim Savinja škodo dela, ali delati utegne, obrisal in okrajni zastop celjski pripravlja prošnjo do ministerstva, katero bode dal povsod, kjer bode mogoče, podpisati in poskusili bomo, ali se da kaj doseči. Savinja je državna reka in morebiti stori ministerstvo sedaj kaj, ko se nemškutarsk (po večini) zastop za reguliranje Savinje poteguje. Štajerski deželni zbor in odbor — to ve vsak — se samo zato za Savinjo nij menil, ker bi reguliranje te reke krepkemu in graškim slovanožeruhom jako nemilemu slovenskemu in slovensko mislečemu prebivalstvu, v prid bilo, pač pa so se pridno trosili štajerski deželni novci za graško (Slovincem nekoristno) gledišče, za nemško rečico Enns in za nemškutarsko Pesnico. Mogoče, da se sedaj ministerstvo v veselji nad svojimi „vspehi“ v državnem zboru, milostljivo na slovenske Savinčane ozre.

Naj povem nekoliko o celjskih ljudskih šolah. Znano je, da je celjski mestni šolski svet slovenski jezik iz svojih šol prognal. A — siva je vsa teorija! Učiti se mora slovensko in uči se, ker dve tretjini otrok nemščine ne ume. Učitelji si z otroci ne morejo pomagati. Ako uče slovensko, jih mestni Korlčeki ne umejo, ako pa uče nemški, hodi večina otrok zastonj v šolo, ker nemščine ne ume. To, in faktum, da so vse naše ljudske šole prenapolnene, vzbuja pri prijateljih ljudske omike željo, da bi se ustanovila samostalna šola za slovenske otroke vsaj z dvema ali tremi razredi. V višjih razredih bi zaradi jezika že ležje šlo. Čuditi se je občini celjske okolice, da nič v tem smislu ne stori — toda saj smo v Celji samem in v okolici vsi preveč otrpneli v narodnem obziru! Naša čitalnica samo toliko,

da še živi, a živahno življenje v njej je bilo.

Iz Pasje vasi v Istri 13. marca [Izv. dop.] Neki dopisnik je nedavno omenil v „Slov. Narodu“ delovanje našega župana g. Cepka. — Potrjujoč vse, kar je omenjeni dopisnik priobčil, naj mi bode dovoljeno, da tudi jaz omenim par besedice o tem človeku, ki ne štuje svojega materinega jezika. Eno-glasno smo ga za župana izvolili, misleči, da vendar enkrat bomo imeli za župana takega moža, ki bode skrbel za blagor občine in za narodni napredek. Žalibog, prevarili smo se, kajti na prvi migljaj srditega c. k. okrajnega paše, je takoj nastopil delovanje prejšnjega župana g. Vidale-ta, in postal še hujši pašetov malik. — Ko ga je neki kmet vprašal, zakaj neče govoriti več slovensko, in zakaj uraduje v laškem jeziku kadar je v pisarnici, odgovori on: „ali ne veste, da tukaj je „ofizio“, tedaj se ne sme niti pisati, niti govoriti slovensko“. Za Boga, kdo vas je tako z bedastimi besedami oblagodril, g. župan? ste-li vi prekrstili pisarnico v „ofizio“? Da je pravi lahon ta naš župan g. Cepak, to se posnemlje iz tega-le: ko je nekdo v Vašem listu svetu razkril njegovo delovanje, in ga nekoliko posvaril, še strastnejše nasproti kmetom ravna, češ, da se maščuje nad zgoraj omenjenim dopisnikom. V celi občini ne prebiva niti en Lah, in ta zagrizeni lahon, po vsi županiji pošilja povabila, razglase itd. le v laškem jeziku! Za tajnika ima vedno neko laško pokveče iz Kopra, ki ne zna niti besede slovenske, tukajšni kmetje koji ne razumejo laško, si morajo tolmača iskati. — Dragi prijatelji! kadar boste volili drugega župana, pazite da si izvolite moža, ki je neodvisen od c. kr. okrajnega glavarja.

12. t. m. ob 9. uri zvečer je bil potres pri nas, tri minute se je zemlja tresla, potres je prišel od severne strani proti jugu.

S Krasa 13. marca. [Izv. dop.] Ako potujemo po Krasu iz Reke proti Gorici ali iz Buzeta v Istri proti Postojni, zagledamo od vseh strani z belo kamenito odejo pokriti žalostni „Kras“, ki se vedno ozira po prelepi nekdanji zeleni odeji. Le sem ter tam se nabaje deloma še kakšen hrast ali cer, in malokje kako grmovje, ki prihaja in raste iz korenine kakega peščenega dreva v znamenje, da so po Krasu nekdanj veliki gozdi ponosno stali. Da bi se pa sedanjemu golemu Krasu le nekoliko zelene odeje nadomestiti moglo, skrbi slavno c. k. namestništvo v Trstu zelo dosta, kajti taisto je poskrbelo dobiti take gospode pogozditelje Krasa, kateri se zelo trudijo, da se pogozdenje krasa med ljudstvom povzdigne. Hvala lepa slavnemu c. k. namestništvu za to preblago skrb, kakor tudi preblagorodnemu gospodu vitezu Lavoslavu Mayersbachu, c. k. tajniku pri slav. c. k. namestništvu v Trstu, kateri kot pregledovavec in višji nadzornik pogozdovanja Krasa vedno za ta nalog skrbi. Hvala tudi g. Šimonu Scharnagl-u, kateri vso moč in skrb, kot c. k. nadzornik za pogozdenje Krasa na to obrača, da bi se kaj goličav obrastlo! Hvala tudi g. Rosegnhal-u c. k. pogozditelju Krasa v Rodiku.

Zastonj bo pa vse prizadevanje sl. c. k. namestništva, kot tudi gori omenjenih in drugih gospodov, ako ne bodo občine strahu in skrbi imele, da se vse na tanko izpolnuje, kar se jim ukaže, in ako se ne bodo taki prostori, kjer se mlada drevesca sade, v

prepoved stavili dohodu in zabranili. Najbolj potrebno je, da imajo soseske pravične in skrbne župane, da imajo vaščani ljubezen in spoštovanje do njih, ker tako bodo ljudje svojega župana na migljaj ubogali in vse prav storili, kar se jim bo naročilo. Ne more se dosti dobrega pričakovati od takih občin, katere se mora za posajenje mladih drevesc s pomočjo c. k. gosp. žandarmov siliti, kjer se mora županom in občinam tisočkrat v ušesa trobiti, predno kaj začne za pogozdenje našega Krasa delati. Silo dosta novcev se potroši na leto za pogozdenje Krasa, in torej bi ne bilo pravo, da bi slavno c. k. namestništvo molčalo v takih slučajih, kjer se župani zelo nič za reč Krasa ne brigajo, da, celo odgovarjajo svoje vaščane, češ, da kdo bo dočakal, da bo zdaj iz malega stabelca drevo postalo!

Neumneži! Mi zdaj uživamo, kar so nam naši predniki prihranili. Torej čemo našim potomcem vse uničiti in pokončati? Tega ne smemo, ampak dolžni smo za-nje skrbeti, da tudi oni od nas kaj podedovajo. — Pravično bi tedaj bilo, ako bi se take nemarne župane tožilo, da bi slavno c. k. namestništvo po okrajnih glavarstvih gospodom nadžupanom zaukazati blagovolilo, da se take gospode župane na sramoto stavi, kot da bi rod za rodom toliko pomanjkanje drv trpeti moral. Poznam župana in vaščane iz ene vasi: vaščani spoznajo, da je pogozdenje Krasa neobhodno potrebno, a župan je v vsem obziru zaspan! Ne briga se niti za pogozdenje niti za popravljenje pota po vasi in po polji.

Vse drugače je v Rodiku. Pred malo leti se je izbudilo po prečastitem in obče-spoštovanem gospodu Josipu Schöpflu bivšem tamošnjem farmanu veselje vseh faranov do sadjereje in pogozdovanje Krasa. Župan in vaščani v Rodiku so ga ubogali in storili vse, karkoli jim je rekel in storiti ukazal. Posadili so bili proti Kočičam borovce, kateri so zdaj po sežnjih visoka drevesca. Ko je slavno c. k. namestništvo spoznalo lepi sad njihovega truda, jim je na priporočbo preč. gosp. Schöpfla pripomoglo k dodelanju izvrstnega vodnjaka v sredi vasi, in je pustilo napraviti prekrasen velikanski vrt za setev mnogovrstnih semen, iz katerega se je že na milijone sadik presadilo. Edini gospod Schöpfung je vnel plamen ljubezni pri vaščanih do pogozdenja in do sadjereje, in oni so na njegov ukaz mnogo tisoč drevesc zasadili, katerih se bodo njih potomci veselili.

Hvala Vam prečastiti gospod Schöpfung! pokazali ste, da je dobro ne samo v dušnih, ampak tudi v telesnih zadevah ljudi podučevati. Vi nijste hodili ljudi po hišah opravljati in tožiti, ampak hodili ste marsikaterega kmeta v hišo podučevati, kako naj bi si drevesca izredil in potem taiste posadil. Iz mnogo Vaših učencev morem očitno pred vsem svetom pohvaliti gospoda Gašperja Cerkenika, kateri je Vaše besede zvesto poslušal, in se vedno po taistih ravna tako, da bo mogel zdaj na stotine mladih murbin in breskovih od 4—5 letnih drevesc pridnim kmetom brezplačno dati. Iz tega se lahko razvidi, koliko zamore en pridni človek pripomoči k boljšemu blagostanju. Bog daj dosti takih gospodov sadjerejcev!

Domače stvari.

— (**Razpis darila.**) „Glasbena matica“ razpisuje darilo 10 goldinarjev v srebru za najboljšo kratko slovensko mašo, ki mora biti sestavljena za žensko-možki četverospes s spremljevanjem orgelj. Besede naj si izvolijo gospodje skladatelji sami, poglavitno vodilo naj jim pa bode, da so napevi v lehkem, pevcem priljubljenem skladu, ter da bode kompozicija melodijozna v cerkvenem duhu zložena. — Skladbe naj se pošljejo društvenemu tajniku g. Vojtehu Valenti do 1. julija 1873 brez podpisanega imena, katero naj se priloži v zapečatenem listu.

V Ljubljani dne 16. marca 1873.

Odbor „Glasbene matice“.

— (Ljubljanske mestne volitve.) Včeraj je volil tretjirazred. Prišla je na volišče slaba tretjina vseh volivcev (namreč 130) in volila nemškutarske kandidate. Narodnjaki bi bili lahko zmagali, ko bi se bili udeležili, kakor smo mi želeli.

— (Fužine pri sv. Janž-i) v mokrnoškem okraji je kupila „Bodenkredit-Anstalt“ na Dunaji za 550.000 gold. Fužine delajo cink in imajo do 300 delavcev.

— (Slovensko gledališče.) Zadnjo nedeljo igrana igra „Tambor iz Pueble“ nas nij tako zadovoljila, kot prejšnja predstava. Igra nema dramatične vrednosti in ne kaže posebnega okusa onih, ki so jo izbrali. Tudi predstava ali „predelanje“ je precej kosmato, polno robatih primer, kletev, in omikano uho žalečih adjektivov tam, kjer za karakteristiko nijso nič potrebni. Zato je pa parter tu in tam s sikanjem tolažil po različnih iskanih efekti navdušeni del nedeljskega občinstva. Veselimo in tolažimo se torej, da s prihodnjo predstavo dobimo zopet zdravo in dobro igro („Eda“.) — Igralci so pa igrali po večjem dobro. Gospa Odijska je bila prijeten tamborček; gospa Brusova je dajala pueblansko deklico z ono ljubeznivostjo, kakor smo od nje vajeni vse naivne role igrane videti. Gospod Kajzel se sme samo na oder pokazati in gledalci so dobre volje. Gospod Kocelj bi bil smel ob prvem nastopu, pri ekspozi-ciji malo manj buren biti, in njegovo igranje bi bilo naravnost. Gospodičina Jamnikova je v prizorih, katere bi bila imela dati s strastjo, preveč miru ohranila. Gospodičina Podkrajškova in gosp. Noli sta svoji ulogi dobro izpolnila. — Gledališče je bilo v vseh prostorih prenapolneno.

— (Soča-čvetorka.) Iz Rovinje smo sprejeli iz pomorske ladije sledeče pismo: Kdo bi bil mislil, da se bodo kedaj slovenske melodije glasile sredi jadranskega morja na neobširnej morske planjavi? Čujte: Na največji avstrijske oklepni „Lisi“ imamo tudi mornarsko-vojaško godbo, obstoječo iz štirinajstih mož. Ta godba nas razveseljuje vsak dan, po letu in po zimi, pri lepem in pri grdem vremenu. To se ve da, če čujemo tudi večkrat krasne ouverture iz italijanskih in nemških oper, igrajo se vendar večidel skoraj same okrogle kompozicije, in veselje je gledati, kako se zvečer mornarji na krovu vrte, da vsaj nekoliko pozabijo trud, katerega so prestali med dnevom. Krasotice sicer nemajo: pa kaj mar Dalmatincev devojka? eden oprime družega in rajanju nij več konec, da neha godba svirati. — Kaj si tedaj moremo, če pri takih okolščinah čitamo v

„Sl. Narodu“, da je naš Blaške sestavil krasno čvetorko slovensko? Kakor blisk pride na um tukajšnjemu vrlemu narodnjaku, mašiništu M., pisati v Ljubljano po „Soča-čvetorko“ in v štirih dneh imeli smo jo že v rokah. Naš vrli kapelnik Mietzel se spravi nadnjo, da jo instrumentira, in v zopet štirih dneh bila je gotova in teško smo pričakovali odmenjenega večera, da bomo čuli najnovejšo slovensko kompozicijo. — Lehko si tedaj mislite, kako nam je Slovanom — in naše število na „Lisi“ je precej veliko — veselilo se srce, ko nam zadoné sinoči harmonije slovenskih pesnij na ušesa, pesnij, kojih nijsmo čuli že tako dolgo. Zdelo se nam je, da se sprehajamo po slovenskih gorah in da čujemo v resnici iz ust brhkega slovenskega dekleta doneti glasove „Sem slovenska deklica“. Kdo more popisati, kaka čutja vzbujajo na tujem v človeku krasna Jenkova: „Draga mati je prosila“, in komu se ne topi srce radosti, ko čuje krepko melodijo: „Još Hrvatska nij propala“? Pesmi same na sebi tako krasne, je še godba izvrstno svirala in lahko si je tedaj misliti, kako smo našemu kapelniku hvaležni za to krasno zabavo. Tako delamo Slovenci pri marini propagando. P.

— (Iz društvenega življenja.) Tukajšnje tiskarko društvo je imelo preteklo soboto 15. t. m. v društveni sobani svoj občni zbor. — Po prebranem zapisniku in po letnem poročilu gosp. predsednika o delovanju društva v letu 1872 sledé poročila obeh blagajnikov. — Dohodki društvene blagajnice v pretečenem letu znašajo 189 gld. 55 kr., stroški pa 177 gld. 46 kr., tedaj ostanek od 12 gld. 9 kr. — Poročilo podporne blagajnice za bolne in obnemogle tiskarje izkazuje na dohodkih 459 gld. 35 kr., na stroških pa 264 gld. 24 kr., ostanek od 195 gld. 11 kr. — Med stroški je 165 gld. 26 kr. za podporo bolnim in 66 gld. za umrle tiskarje zaznamovano. Iz poročila o plesu tiskarjev se izvidi čisti iznesek te veselice z 72 gld. 76 kr. Skupno premoženje te blagajnice znaša 1894 gld. 53 kr. — Po poročilih se je pričela volitev novega odbora; izvoljeni se bili gg.: Armič Makso, predsednik; Arselin Tine, podpredsednik; Kremžar Ivan, prvi zapisnikar in Christoff Matej drugi zapisnikar; Jušek Hinko in Gorišek Anton prisledujeta kot odbornika; Semen Ivan za društvenega in Kozelj Bartel za glavnega blagajnika bolnišne sekcije. — V pregledovalni odbor računov sta bila voljena gospoda Pucihar in Christoff.

— (Jurčičev slovenski roman „Ivan Erazem Tatenbah“), ki je v našem „listku“ izhajal, pride drugi teden tudi kot posebna knjiga na svitlo.

Razne vesti.

* (Kozé) so se v špitalski okolici na Koroškem zopet prikazale. V 45 okrajih je 264 oseb zbolelo, med temi jih je 38 umrlo. V beljaškem okraji zbolelo je 184 oseb in 12 umrlo; v borovljskem 30 in so 3 umrli, v velikovškem pa je med 125 kozavih 8 umrlo. Tudi legar je v prvem okraji med 112 bolnih 23 usmrtil.

* (Kdor svojega otroka ljubi, ga kaznuje.) Pred policijsko sodnijo v Chikagi je bil nedavno 110 let star oče z deset dolarji kaznovan, ker je svojega najmlajšega osemdeset let starega otroka zaradi očetovske avtoritete neusmiljeno natepel.

Narodno-gospodarske stvari.

Še enkrat kmetijsko društvo za vse Slovence.

— Odličen rodoljub nam piše: „Čestito uredništvo! V vašem, meni jako dragem listu od 5. marca t. l. št. 53 čitam članek o gospodarskih zadevah od g. Dominika Čolnika, da naj bi se prizadeli, kmetijsko društvo, in jaz bi še pristavil naturoznansko društvo, za vse Slovence ustanoviti. Ta misel je izvrstna in jaz bi vse svoje sorodnjake prosil, da bi glede tega skoraj kak korak storili.

Ko je Ogerska po absolutizmu rano na rano dobivala, o katerem času so vsi narodi Štefanske krone edini bili, ustanovilo se je deželno poljedelsko društvo, kjer se shajajo vse deželne kapacitete. Jaz sam sem ustanovnik tega društva, ki sicer dandenes za nas Slovence nobene vrednosti nema, za to se ga ogibljam. Deželno poljedelsko društvo se je tako v življenje spravilo, da je vsak ustanovnik plačal 500 gl. in se je s tem nabral fond, ki znaša 400.000 gl.

Slovenija teh sredstev nema, pa da se 10000 Slovencev nahaja, ki premorejo kot narodnjaki po 100 gl. za ustanovni donesek plačati, to je izvršljivo. Nekateri premožnejši naj bi dali več, drugi manj in tako bi utegnili nabrati se glavica od 100.000 gl.

Po tem takem bi moglo v Ljubljani kot središči društvo nastati. Program naj bi se raztezal na kmetijstvo, potem preiskavanje dežele v geologično-geognostičnem oziru. Podružnice seveda bi se morale potem napraviti v znamenitih krajih Slovenije. Časopis tega društva pa bi moral prinašati vse koristno v teh strokah, znanstveni govori bi se imeli držati, premije za sadje, vrtnarstvo, kmetijstvo in bučelarstvo bi se morale vsako leto razdeliti. Razstave bi se morale ravno tam napravljati, kmetovalcem cenó mašine in orodje pripravljati.

Naj se torej snide komité in ide na delo, vsak narodnjak bode rad k temu pristopil, da postanemo končno enkrat samostalneji. Jaz sem pripravljen pristopiti, hotite le na dalje to reč urgirati. J. B.—č.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe 21. marca: Andlovičovo pos., 1169 gl., v Vipavi. — Trajnovi, 10.010 gld., v Idriji. — Knašev, 300 gld., v Radoljci. — Blutovo, 560 gld. in Ostermanovo, v Črnomlju. — Rovšekovo in Murnikovo, na Berdu. — Plevnikovo, 1600 gld. — Klavžarjevo, 1817 gl. in Oračevo, 985 gl., v Kozjem. — Kreznarjevo, 1790 gl., v Konjicah. — Kameronerjevo, 6500 gl., v Mariboru.

Tuji.

16. marca.

Europa: Paher, Muroid, Walkner, Huhs, Walner, Melcher, Anzelmi, Klemenčič, Boegl, Walcher, Mazaner, Rabati z gospo, Wonizka iz Trebiža. — Schiffermiller iz Kokre.

Pri Elefantu: Rabič iz Gorice. — Beruč iz Trate. — Levičnik iz Gorenjskega. — Poznik s hčerjo iz Bleda. — Wolf iz Dunaja.

Pri Maliči: Haiman iz Monakovega. — Dr. Merk iz Grada. — Löbl iz Dunaja.

Dunajska borska 17. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. —	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 „ 50	„
1860 drž. posojilo	104 „ 70	„
Akcije narodne banke	986 „ —	„
Kreditne akcije	337 „ 25	„
London	109 „ 20	„
Napol.	8 „ 71	„
C. k. cekini	— „ —	„
Srebro	107 „ 80	„

Turnske ure (46—11)

najbolje konstruirane in jako dober kup, s 3letno garancijo in plačili v obrokih se vedno dobivajo pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

Peštansko zavarovalno društvo

je sprejelo gosp.

Miroslav Drenik-a

za svojega **popotnega uradnika**, in mu je dalo popolno oblast, zavarovati zoper škodo po ognju in na življenje, sprejemati asekurančne denarje in sploh storiti vse, kar utegne biti društvu na korist.

Podpisano glavno opravništvo prinaša to slav. občinstvu na znanje, ter ob enem izreka, da prevzame „**Peštansko društvo**“ poroštvo za vse po gospodu **Miroslav Drenik-u** sprejete naročila, zavarovalne zneske, naplače, ali druge naredbe, ter ga priporoča slav. občinstvu in vsem gosp. okrajnim agentom z vso častjo.

Glavno opravništvo za Kranjsko v Ljubljani.
Franc Drenik.

(63—5)

Peštansko zavarovalno društvo se je spočelo l. 1864, in podaje svojim udom poroštva nad 6 milijonov gld. v glavnem kapitalu, v rezervah in letnih zavarovalnih dohodkih.

Od l. 1864 do l. 1871 je „**Peštansko društvo**“ škode plačalo nad 7 1/2 milijonov gld.

Peštansko društvo zavaruje zoper škodo po ognji:

poslopja, malne, pile, hišno orodje, kupčijske zaloge, klajo, poljske pridelke, in sploh vse premakljivo blago; potem zavaruje:

Zercala in zercalne šipe **zoper razlom**; in zavaruje na **človeško življenje** po 15 različnih načinih, to je: za doto, na pokojščino, na zapuščino po smrti itd. itd.

NAZNANILO

o zakladanji desk za deželne slatinske toplice.

Za omenjene toplice treba 1873. leta:

5000 zabojnih desk 12" širokih, 2 sežnja dolgih,

4000 " " 10" " 2 " "

2000 " " 8" " 2 " "

2000 enojnih navadnih desk, 2 sežnja dolgih.

Podvzetniki naj dotične ponudbe vložijo do najdaljše 31. marca t. l. pri tamošnjem ravnateljstvu, kjer se tudi natančnejši pogoji zakladanja razvidijo.

Nadzorništvo deželnega poslopja

v Gradci 10. marca 1873.

(84—1)

Tolažba in pomoč na plućih bolnim.

Gospod dvorni zaloznik **Jan. Hoff**, glavna zaloga na Dunaji,
št. 3 Kolovratring 3,
poprej: Kärntnerring št. 11.

V Postojni 28. novembra. Vaši čokoladni praski so se jako dobro izkazali, prosim pošljite zopet 1 funt kakor hitro mogoče.

Jak. Ogrinec,
c. kr. naddesetnik okrajne deželne brambe.

Ludmürau 29. marca 1872. Prosim Vas uljudno še za 30 sklenic zdravilnega piva iz sladovih izlečkov, in 3 škatljice sladnih bonbonov za prsa, kakor navadno po poštne povzetji. Prosim, tole malo naročilo kmalo izpeljati, ker sem se Vaših sladovih preparatov, kateri mojim bolehnim plućem tako dobro čini, uže navadil.

Gyálu (pri Velikim Varadinu) 9. marca. Veseli uspeh in olajšanje mojega dolgoletnega kašlja v prsih kar morem edino le zavživanji Vaše mnogo hvaljene sladove čokolade pripisovati, veže me starega moža, Vam svojo pristréno hvalo izreči. Ne bodem opuščal, to „dobredejno zdravilo“ tudi drugim betežnim tega okraja priporočati. Ob enem prosim za 5 funtov sladove čokolade št. 1 in 1 škatljo čokoladnih praškov.

(9—3)

Vencel Petrasek,
kr. ogerski veliki založnik tobaka.

Dobiva se pravo v Ljubljani pri g. Ed. Mahru.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Razglas.

Vsled naredbe c. kr. deželne sodnije v Ljubljani dto. 14. marca 1873, broj 1439 se bode razno blago imovine gospoda **Anton Schrey-a**, nahajajoče se na Glinicah, kot: žito, moka in otrobi, skupaj v cenilni vrednosti 4438 gold., potem zaloga sena, slame in družih stvari, dalje vsa živina kot: konji, voli, krave, svinje i. t. d.; zadnjič razno mlinsko orodje in druge reči po določenji edinega obroka za dražbo, namreč:

(86—1)

v sredo 26. marca t. l.

in na neposredno potem sledečih dnevih od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne v hiši na Glinicah hišna štev. 6 po javni dražbi, če je treba, tudi pod cenilno vrednostjo onemu, kateri največ ponuja, na takojšno plačilo v gotovem denarji prodalo.

V Ljubljani 17. marca 1873.

Dr. Jernej Zupanec,

c. k. notar kot sodnijski komisar.

Razglas

ravnateljstva banke „**Slovenije**“ i zastopa banke „**Starje**“ objavljamo za lajavo nesramno laž i smešno natolcevanje, s katerim nič djanskega dokazano ni. Sicer pa nas prav veseli, da nas za toliko zavedljive konkurente slavijo, da se iz takem malomarnem Reclamam zase vodo na mljin vodit hočejo, kar vsakteri razumi, ka je preverjen, da se z banko „**Victoria**“ i „**Royal**“ še enačiti ne morejo, i to so taisti „**lahko razumljivi vzroki**“, zakar oveh bank še doslej nikdar zastopala nijsva. Daljna razjasnila pa bodeva še napovedala v dunajskem centralnem listu.

(85)

V Ljubljani 16. marca 1873.

August Vertnik.

Jakob Dobrin.

Svetovna razstava 1873.

Centralna pisarna svetovne razstave
za „**potovanje in stanovanje**“
na **Dunaji**

je **glavno opravilstvo** za **Kranjsko** oziroma za **Ljubljano** podpisani pisarni naložila. Obiskovalci svetovne razstave si znajo lahko že denes stanovališča za dobo svojega pomudka na Dunaji stanovito najeti in naj izvolé v tej zadevi se z določenimi naročili na podpisanega obrniti.

Sestave potovanja, dnevi odhoda z železničnimi vlaki centralne pisarnice, sprejemni postaji, vozninske cene i. t. d. se bodo v kratkem naznanile.

(65—3)

Annoncen-Bureau v Ljubljani,
na glavnem trgu 313.

F. Ks. Müller.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.